

فهرست مطالب

بخش اول: کلیات	۱۵
فصل اول: تاریخچه و اهمیت مسئولیت مدنی	۱۷
مبحث اول: تاریخچه مسئولیت مدنی	۱۷
مبحث دوم: اهمیت مسئولیت مدنی	۱۹
گفتار نخست: اهمیت عملی	۱۹
گفتار دوم: اهمیت نظری	۲۰
فصل دوم: مفاهیم ضمان	۲۱
مبحث اول: مفهوم لغوی ضمان	۲۱
مبحث دوم: مفهوم اصطلاحی ضمان	۲۳
فصل سوم: مفاهیم و انواع مسئولیت	۲۵
مبحث اول: مفهوم مسئولیت	۲۵
مبحث دوم: انواع مسئولیت	۲۷
گفتار نخست: انواع مسئولیت در فقه	۲۷
گفتار دوم: انواع مسئولیت در حقوق	۲۸
فصل چهارم: ارکان مسئولیت	۳۱
مبحث اول: وجود ضرر	۳۱
مبحث دوم: فعل زیان بار	۳۳
مبحث سوم: رابطه سببیت	۳۴
فصل پنجم: مبانی مسئولیت	۳۷
مبحث اول: نظریه تقصیر	۳۸

- مبحث دوم: نظریه ایجاد خطر (مسئولیت بدون تقصیر) ۳۹
- مبحث سوم: نظریه‌های مختلط و واسطه ۴۰
- مبحث چهارم: نظریه تضمین حق ۴۱
- مبحث پنجم: نظریه انتساب اضرار ۴۲
- فصل ششم: منابع مسئولیت مدنی ۴۵**
- مبحث اول: منابع مسئولیت مدنی در فقه ۴۵
- گفتار نخست: قاعده لاضرر ۴۵
- گفتار دوم: قاعده اتلاف ۴۶
- گفتار سوم: قاعده تسبیب ۴۷
- گفتار چهارم: ضمان ید ۴۸
- گفتار پنجم: ضمان غرور ۴۹
- مبحث دوم: منابع مسئولیت مدنی در قوانین ۵۰
- گفتار نخست: منابع مسئولیت قراردادی ۵۰
- گفتار دوم: منابع مسئولیت قهری ۵۱
- بند یکم: قانون مدنی ۵۱
- الف - غصب ۵۲
- ب - اتلاف ۵۲
- ج - تسبیب ۵۳
- د - استیفا ۵۴
- بند دوم: قوانین دیگر ۵۴
- نتیجه: ۵۵
- بخش دوم: عوامل معافیت از مسئولیت مدنی ۶۳**
- پیشگفتار بخش دوم ۵۸**
- فصل اول: قاعده احسان ۵۹**
- مبحث اول: مفاد قاعده ۵۹
- مبحث دوم: ادله حجیت قاعده ۶۰
- اول: کتاب ۶۰
- دوم: سنت ۶۱

۶۱	سوم: عقل
۶۲	چهارم: اجماع
۶۳	مبحث سوم: قلمرو قاعده
۶۴	مبحث چهارم: نقش قصد و واقعیت
۶۸	مبحث پنجم: اقدام انسان دوستانه عمومی
۷۱	فصل دوم: قاعده اذن
۷۱	مبحث اول: تعریف اذن و ماهیت آن
۷۲	مبحث دوم: اقسام اذن
۷۳	مبحث سوم: اثر اذن
۷۹	مبحث چهارم: اذن بیمار به پزشک
۸۳	مبحث پنجم: تفاوت اذن واجاره
۸۷	فصل سوم: قاعده استیمان
۸۷	مبحث اول: تعریف استیمان (معنای لغوی و اصطلاحی)
۹۰	مبحث دوم: مبانی و منابع فقهی قاعده
۹۰	۱- روایات
۹۱	۲- عدم تحریر
۹۲	۳- انتفاء سبب
۹۲	۴- امین محسن است
۹۲	۵- نفی عسر و حرج
۹۲	۶- لاضرر
۹۳	۷- اذن مقید به عدم ضمان
۹۳	۸- بنای عقلاء
۹۳	۹- اجماع
۹۴	مبحث سوم: اقسام امانت
۹۴	تقسیم اول
۹۴	۱- امانت مالکانه
۹۵	۲- امانت شرعیه
۹۶	تقسیم دوم

- تقسیم سوم ۹۶
- مبحث چهارم: امین و اقسام آن ۹۷
- مبحث پنجم: اشتراط ضمان بر امین ۹۹
- ۱- روایات ۱۰۳
- ۲- اطلاق ادله شروط ۱۰۳
- ۳- تنقیح مناط ۱۰۴
- ۴- اصل حاکمیت اراده ۱۰۴
- فصل چهارم: قاعده اقدام ۱۰۷**
- مبحث اول: مفاد قاعده ۱۰۷
- مبحث دوم: ادله حجیت قاعده ۱۰۹
- ۱- روایات ۱۰۹
- ۲- بنای عقلا ۱۱۰
- ۳- اجماع ۱۱۰
- مبحث سوم: موارد تطبیق قاعده اقدام ۱۱۱
- گفتار نخست: موارد استناد حقوقدانان به قاعده اقدام ۱۱۱
- بند یکم: ماده ۳۰۶ قانون مدنی ۱۱۱
- بند دوم: ماده ۱۲۱۵ قانون مدنی ۱۱۲
- گفتار دوم: موارد استناد فقها به قاعده اقدام ۱۱۳
- بند یکم: در بیع فضولی ۱۱۳
- بند دوم: در ادای دین ۱۱۳
- مبحث چهارم: کاهلی در احتراز از خطر ۱۱۴
- فصل پنجم: قاعده تحذیر ۱۱۷**
- مبحث اول: سیر قاعده در کلام فقها ۱۱۷
- مبحث دوم: منابع فقهی قاعده ۱۱۹
- ۱- شهرت ۱۱۹
- ۲- قاعده تسبیب ۱۲۰
- ۳- بنای عقلاء ۱۲۰
- ۴- روایت ۱۲۱

۱۲۱	بررسی فقهی روایت
۱۲۱	۱- سند روایت
۱۲۲	۲- واژه‌های حدیث
۱۲۲	۳- نحوه استدلال و استنتاج فقهی
۱۲۴	مبحث سوم: شرایط لازم برای رفع مسئولیت
۱۲۴	ضرورت اعلام خطر
۱۲۴	۲- تقدم هشدار بر حادثه
۱۲۵	۳- تناسب هشدار با نوع خطر
۱۲۵	۴- وصول هشدار به خسارت دیده
۱۲۵	۵- امکان فرار برای خسارت دیده
۱۲۶	۶- فقدان عمد در ایراد ضرر
۱۲۷	مبحث چهارم: قاعده تحذیر در قوانین مدون
۱۲۹	فصل ششم: دفاع مشروع
۱۲۹	مبحث اول: مفهوم و موضوع دفاع مشروع
۱۲۹	گفتار نخست: مفهوم دفاع مشروع
۱۳۰	گفتار دوم: موضوع دفاع مشروع
۱۳۱	۱- تعرض به نفس
۱۳۱	۲- تعرض به عرض
۱۳۱	۳- تعرض به ناموس
۱۳۱	۴- تعرض به مال
۱۳۲	۵- تعرض به آزادی تن
۱۳۳	مبحث دوم: ادله و مبانی دفاع مشروع
۱۳۳	گفتار نخست: ادله دفاع مشروع
۱۳۳	۱- روایات
۱۳۵	۲- دلیل عقلی
۱۳۵	گفتار دوم: مبانی دفاع مشروع
۱۳۸	مبحث سوم: شرایط تحقق دفاع مشروع
۱۳۹	گفتار نخست: شروط تجاوز
۱۳۹	۱- تجاوز فعلی یا خطر قریب الوقوع

- ۱۴۰- تجاوز غیر قانونی و نامشروع
 گفتار دوم: شروط دفاع
 ۱۴۱- دفاع باید ضرورت داشته باشد
 ۱۴۳- دفاع باید متناسب با تجاوز باشد

فصل هفتم: شرط عدم مسئولیت ۱۴۷

- مبحث اول: مفاد، فواید و معایب این شرط
 گفتار نخست: مفاد شرط عدم مسئولیت
 گفتار دوم: فواید و معایب
 مبحث دوم: نفوذ حقوقی شرط
 مبحث سوم: شروط نامشروع
 گفتار نخست: خسارت وارده به شخص
 گفتار دوم: تقصیر عمدی و در حکم عمد
 مبحث چهارم: قلمرو آثار شرط
 گفتار نخست: اثر شرط نسبت به دو طرف
 گفتار دوم: اثر شرط نسبت به وارثان

فصل هشتم: موانع انتساب مسئولیت به شخص ۱۶۱

- مبحث اول: حکم قانون و امر آمر قانونی
 گفتار نخست: حکم قانون
 گفتار دوم: امر آمر قانونی
 مبحث دوم: اجبار (اکراه)
 مبحث سوم: غرور؛ تدلیس
 مبحث چهارم: اسباب خارجی
 گفتار نخست: فورس مازور
 بند یکم: تعریف و شرایط
 بند دوم: اثر فورس مازور در رفع ضمان
 فرض اول: قوه قاهره به عنوان سبب منحصر
 فرض دوم: قوه قاهره به عنوان یکی از اسباب

گفتار دوم: فعل شخص ثالث	۱۷۶
بند یکم: تقصیر ثالث به عنوان سبب منحصر	۱۷۷
بند دوم: تقصیر ثالث به عنوان یکی از اسباب	۱۷۷
گفتار سوم: تقصیر زیان دیده	۱۷۸
بند یکم: تقصیر متضرر در حکم فورس ماژور	۱۷۹
بند دوم: تقصیر متضرر در غیر حکم فورس ماژور	۱۷۹
پیشنهادات	۱۸۳
نتیجه	۱۸۵
کتابنامه	۱۸۷
اول - کتب	۱۸۷
الف - به زبان فارسی	۱۸۷
ب- به زبان عربی	۱۸۹
دوم - فرهنگ‌ها، جوامع و تفاسیر	۱۹۱
سوم - مقالات	۱۹۲
چهارم - قوانین	۱۹۲